

Asiantuntijalausunto 16.9.2025

Raija Huhtanen

Perustuslakivaliokunnalle

Pyydettyinä lausuntona hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 50/2025 vp) esitän kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmea lakia: lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (ns. järjestämislaki; 1. lakiehdotus), lakia rajat ylittävistä terveydenhuollosta (2. lakiehdotus) ja lakia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (3. lakiehdotus). Tarkastelen tässä lausunnossa vain ensin mainittua.

Hallitus esittää luovuttavaksi hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän velvollisuudesta järjestää välttämättömiksi arvioidut kiireettömät terveydenhuollon palvelut laittomasti maassa oleskelevalle henkilölle (1. lakiehdotus 56a § 1 mom.). Velvollisuus näiden palvelujen järjestämiseen lisättiin järjestämislakiin vuoden 2023 alussa voimaan tulleella lailla (1185/2022). Laiton oleskelu määritellään ulkomaalaislain 3 §:n 27 kohdassa¹. Kiireellisen hoidon järjestämisestä potilaalle tämän asuinpaikasta riippumatta säädetään terveydenhuoltolain 50 §:ssä, joka säilyisi esityksen mukaan ennallaan.

¹ Laittomalla oleskelulla tarkoitetaan ulkomaalaislaissa ”sellaisen kolmannen maan kansalaisen maassa oleskelua, joka ei täytä tai ei enää täytä Schengenin rajasäännöstössä säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai tässä laissa säädettyjä maahantulon tai maassa oleskelun edellytyksiä”.

Ehdotetusta pääsäännöstä poiketen hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi kuitenkin järjestää laittomasti maassa oleskelevalle, hyvinvointialueen alueella sijaitsevassa kunnassa oleskelevalle henkilölle ”yksilölliseen lääketieteelliseen tarpeeseen perustuva välttämätön kiireetön hoito”. Edellytys olisi, että hoidon epääminen olisi ”ilmeisen kohtuutonta” henkilön terveydentilan tai vamman vuoksi taikka ”vakavasti vaarantaisi” muun henkilön tai väestön terveyden taikka sellaisen alaikäisen hyvinvoinnin, jonka huolenpidosta henkilö vastaa. Lisäksi laittomasti maassa oleskelevalle naiselle olisi järjestettävä hänen raskauteensa liittyvät terveyspalvelut. (1. lakiehdotus 56b § 1 mom.). Laittomasti maassa oleskelevalle alaikäiselle henkilölle terveyspalvelut tulisi järjestää samassa laajuudessa kuin hyvinvointialueen asukkaalle. Henkilölle alaikäisenä aloitettu hoito olisi järjestettävä hoidon loppuun saakka henkilön täysi-ikäiseksi tulemisesta huolimatta. (1. lakiehdotus 26b § 2 mom.)

Esityksellä on yhteyksiä oikeutta sosiaaliturvaan koskevaan *perustuslain* 19 §:ään, erityisesti sen 1 ja 3 momentteihin, yhdenvertaisuutta ja syrjinnän kieltoa koskevaan *perustuslain* 6 §:ään sekä *perustuslain* 22 §:ään, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Merkityksellisiä esityksen kannalta ovat myös useat kansainväliset *ihmisoikeussopimukset* ja niiden noudattamista valvovien toimielinten kannanotot. Keskityn seuraavassa perustuslain 19 §:n 1 ja 3 momentteihin. Ihmisoikeussopimuksista viitataan erityisesti TSS-sopimukseen ja sitä koskevan valvontakäytäntöön.

Esityksen *tavoitteena* on poistaa laittoman maassa oleskelun kannusteita ja edistää laittomasti oleskelevien maasta poistumista ja poistamista ja tällä tavoin ehkäistä laitomaan oleskeluun liittyviä ongelmia ja turvata yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Esityksellä pyritään turvaamaan julkisen terveydenhuoltojärjestelmän ensisijaista tarkoitusta taata terveyspalvelut henkilöille, joilla on kotikuntalain mukainen kotikunta Suomessa tai jotka muun lainsäädännön tai kansainvälisen sopimuksen perusteella ovat oikeutettuja vastaaviin julkisiin terveydenhuollon palveluihin. Tavoitteena on, että Suomessa laittomasti oleskeleva henkilö saa Suomessa sellaisen terveydentilansa edellyttämän kiireellisen ja tarvittaessa tapauskohtaisesti yksilölliseen arvioon perustuvan välttämättömän kiireettömän hoidon, joka mahdollistaa terveydentilan osalta paluun kotimaahan tai pysyvään asuinmaahan saamaan siellä mahdollisesti tarvittavia kiireettömiä terveyspalveluja. Ehdotukset perustuvat hallitusohjelmaan. Valtiontalouden säästöt eivät ole esityksen varsinainen tavoite. (Perustelut s. 1, 16–17, 44).

Oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon (PL 19 § 1 mom.)

Perustuslain 19 §:n 1 momentti vahvistaa jokaiselle subjektiivisen oikeuden ihmisarvoisen elämän edellyttämään välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Oikeus kuuluu kaikille. Säännöksen esitöiden mukaan avun saamisen edellytykset selvitetään yksilökohtaisella tarveharkinnalla. Välttämättömällä toimeentulolla ja huolenpidolla tarkoitetaan sellaista tulotasoa ja palveluja, joilla turvataan ”ihmisarvoisen elämän edellytykset”. Tämä sisältää esimerkiksi terveyden ja elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämättömän ravinnon ja asumisen järjestämisen. Esimerkkinä oikeutta turvaavista

tukijärjestelmistä perusteluissa mainitaan erityisesti oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon. (HE 309/1993 vp, s. 69/II)

Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 19 §:n 1 momentti vahvistaa jokaiselle Suomen lainkäyttöpiirissä olevalle subjektiivisen oikeuden sellaiseen tulotasoon ja palveluihin, joilla turvataan "ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistaso". Tähän kuuluu esimerkiksi "terveyden ja elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämätön kiireellinen sairaanhoito". (PeVL 73/2014 vp s. 2/II ja siinä viitattut.)

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 73/2014 vp liittyneen hallituksen esityksen tarkoitus oli turvata oikeus välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin terveystalveluihin aiempaa paremmin Suomessa oleskeleville ns. paperittomille henkilöille. Kiireellisen hoidon lisäksi järjestämisvelvollisuus olisi kattanut "terveydenhuollon ammattihenkilön välttämättömiksi arvioimat lyhytkestoiset terveydenhuollon palvelut" (HE 343/2014 vp, 4 § 1 mom.). Esitystä ei ehditty käsitellä eduskunnassa loppuun, joten se raukesi. Perustuslakivaliokunta arvioi esityksen toteuttavan perustuslain 19 §:n 1 momenttia ja olevan perusoikeussäätelyn mukainen. Se viittasi perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle säädettyyn velvollisuuteen turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen ja totesi lakiehdotuksen turvaavan "nykyistä paremmin" oikeuden välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin terveystalveluihin Suomessa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille. Lausunnossa korostettiin perustuslain 19 §:n tarkoittaman ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistason eli ns. eksistenssi-minimin kuuluvan kaikille. (PeVL 73/2014 vp, s. 2.)

Kyseinen lausunto on mahdollista ymmärtää niin, että perustuslakivaliokunta katsoi järjestämisvelvollisuuden laajentamisen kuvatulla tavalla toteuttavan (ainakin ensisijaisesti) perustuslain 19 §:n 1 momentin tarkoittamaa oikeutta. Lakiehdotusta arvioitiin lausunnossa perustuslain 19 §:n 1 momentin mutta ei 3 momentin kannalta, vaikka jälkimmäiseen momenttiin lyhyesti viitattiinkin.

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 73/2014 vp ei ole aivan yksiselitteinen sen suhteen, mitkä muut välttämättömiksi arvioidut terveystalvelut kuin kiireellinen hoito kuuluvat mahdollisesti perustuslaissa tarkoitettuun välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon (ks. myös nyt esillä olevan hallituksen esityksen säätämistäjärjestysperustelut s. 42–43). Arvioin kuitenkin, että oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon riittää tässä tapauksessa täyttämään perustuslain 19 §:n 1 momentin asettaman minimivaatimuksen. Tärkeä tältä kannalta on 1. lakiehdotuksen 56b §, jossa säädettäisiin yksilölliseen lääketieteelliseen tarpeeseen perustuvan välttämättömän kiireettömän hoidon järjestämisestä tietyissä erityistapauksissa sekä terveystalvelujen järjestämisestä raskaana olevalle naiselle ja alaikäiselle henkilölle. Etenkin ensin mainitussa tapauksessa kynys hoidon saamiseen olisi tosin korkea ja sääntely huomattavan tulkinnanvaraista (erit. "ilmeinen kohtuuttomuus"; perustelut s. 28, 36–39). Muukin johtopäätös on mahdollinen. Etenkin perustuslain 22 §:ään ja perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 73/2014 vp tukeutuen voitaisiin myös katsoa, että perustuslain tarkoittama oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon pitää sisällään paitsi oikeuden kiireelliseen sairaanhoitoon myös oikeuden kiireettämiin terveystalveluihin silloin, kun

terveydenhuollon ammattihenkilö tapauskohtaisesti arvioi palvelujen järjestämisen välttämättömäksi.

Julkisen vallan velvollisuus järjestää jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä (PL 19 § 3 mom.)

Perustuslain 19 §:n 3 momentti velvoittaa julkista valtaa turvaamaan, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistämään väestön terveyttä. Säännökselle on vakiintunut perustuslakivaliokunnan mukaan tietty oikeudellinen sisältö ja arviointiperusteet. Palvelujen riittävyyden arvioimisessa lähtökohtana on sellainen palvelujen taso, joka luo jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä. Viittaus jokaiseen palveluihin oikeutettuna edellyttää viime kädessä yksilökohtaista arviointia palvelujen riittävydestä. Oikeus riittäviin terveyspalveluihin turvaa vakavimmissa tilanteissa perustuslain 7 §:ssä perusoikeutena turvattua oikeutta elämään. Perustuslain 19 §:n 3 momentti sisältää sääntelyvarauksen, joka jättää lainsäätäjälle liikkumavaraa oikeuksien sääntelyssä. Tämä liikkumavara on suurempi kuin ilman sääntelyvarausta kirjoitetuissa perusoikeussäännöksissä. Perustuslaki ilmaisee kuitenkin tällöinkin pääsäännön, jota ei voida perustaltaan heikentää lailla. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa käytetyllä sääntelyvaraustyyppillä ("sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään") on haluttu korostaa lainsäätäjän rajoitettua, perustuslain ilmaisemaan pääsääntöön sidottua liikkuma-alaa. Valiokunta on painottanut nimenomaisesti, että perustuslain 19 §:n 3 momentin säännöksellä velvoitetaan julkinen valta turvaamaan palvelujen saatavuus. Arvioitaessa kulloisenkin sääntelyn suhdetta perustuslain 19 §:n 3 momenttiin huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, turvaako sääntely muutoksen jälkeenkin perustuslain mukaisen oikeuden riittäviin palveluihin (*PeVL 59/2024 vp* kappaleet 12 ja 13 ja niissä viitatu.)

Perustuslakivaliokunnan mukaan "riittävät palvelut" perustuslain 19 §:n 3 momentin tarkoittamassa merkityksessä eivät voi samastua perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaiseen viimesijaiseen turvaan. Valiokunta on viitannut tässä yhteydessä perusoikeusuudistusta koskevaan mietintöönsä, jonka mukaan perustuslain 19 §:n 1 momentissa säädetään yksilölle kaikissa elämäntilanteissa kuuluvasta vähimmäisturvasta, kun taas 2 ja 3 momenteissa säädetään "julkisen vallan tämän ylitse ulottuvista sosiaaliturvavelvoitteista" (*PeVL 10/2009 vp*, s. 3/II; *PeVM 25/1994 vp*, s. 10/II). Velvollisuus järjestää yksinomaan kiireellistä hoitoa ei siten täytä perustuslain vaatimusta riittävien terveyspalvelujen järjestämisestä jokaiselle.

Perusoikeusuudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 309/1993 vp) sisälsi ehdotuksen perustuslain 19 §:n (silloisen hallitusmuodon 15a §:n) 5 momentiksi. Sen mukaan pykälän 2–4 momentissa tarkoitettujen etuuksien saamisen tai määräytymisen perusteeksi olisi voitu säätää lailla "Suomessa työskentely tai asuminen". Perustelujen mukaan ratkaisevaa olisi tällöin ollut, miten kiinteä yhteys henkilöllä on Suomeen asumisen tai työskentelyn välityksellä. Säännös olisi mahdollistanut muun muassa etuuden saamisedellytyksistä säätämisen. Sitä perusteltiin taloudellisilla voimavaroilla ja sillä,

että perustuslain 19 §:n 2–4 momenteissa tarkoitettuja oikeuksia ei ole käytännössä mahdollista turvata Suomessa tilapäisesti oleskeleville. (HE 309/1993 vp s. 23/I, 72/II ja 84/I.) Perustuslakivaliokunnan ehdotuksesta 5 momentti poistettiin pykälästä. Perusteluna todettiin, että säännös sisälsi juuri sellaisia kriteerejä, jotka perusoikeuksia koskevien yleisten oppien, lähinnä hyväksyttävyy- ja suhteellisuusnäkökohtien, nojalla oikeuttavat tarkoitettunlaiset rajoitukset. Säännös oli sen vuoksi tarpeeton ja myös sikäli epäasianmukainen, että se saattoi johtaa virheellisiin vastakohtaispäätelmiin. (PeVM 25/1994 vp, s. 10–11.)

Ehdotettu sääntely, jonka mukaan muita kuin kiireellisiä terveyspalveluja tulee järjestää laittomasti maassa oleskeleville vain hyvin rajoitetusti, merkitsee edellä todetun perusteella puuttumista perustuslain 19 §:n 3 momentissa turvattuun oikeuteen. Sitä on sen vuoksi arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten, etenkin hyväksyttävyy- ja suhteellisuusvaatimusten, valossa.

Esityksen tavoitteita voidaan pitää nähdäkseni hyväksyttävinä. Perusteltuja epäilyjä on sitä vastoin mahdollista kohdistaa valittujen keinojen oikeasuhtaisuuteen näihin tavoitteisiin nähden.

Uudistus koskisi varsin pientä henkilökuntaa; perustelujen mukaan laittomasti maassa oleskelevia henkilöitä on arviolta 3000–4000 (s. 12). Koska sekä kielteisten turvapaikkapäätösten että uusintahakemusten lukumäärät ovat olleet viime vuosina laskussa (s. 15), tällaisten henkilöiden määrä lienee pikemmin vähenemässä kuin lisääntymässä. Luotettavaa tietoa kyseisten henkilöiden käyttämistä terveyspalveluista ei ole saatavilla (s. 15–16). Nykyinen sääntely on ollut voimassa vasta reilut kaksi ja puoli vuotta. Hyvinvointialueiden alustavien arvioiden mukaan sääntelyllä ei ole ollut vaikutusta laittomasti maassa oleskeleville tarkoitettuja välttämättömiksi arvioituja terveyspalveluita käyttäneiden henkilöiden lukumäärään tai palveluiden kustannuksiin (s. 15). Perusteluissa (s. 18–19) selostetaan Ruotsissa tehtyjä selvityksiä, jotka osoittavat, ettei terveydenhuolto ole merkittävä tekijä kohdevaltion valinnassa kansainvälistä suojelua haettaessa ja että sen vaikutus maassa oleskelun kestoon on hyvin rajallinen. Lakiehdotuksen lausuntopalautteessa kiinnitettiin kriittistä huomiota muun muassa nykyisen sääntelyn lyhyeen voimassaoloaikaan ja puutteisiin sen vaikutusten arvioinnissa sekä mahdolliseen kiireellisen hoidon kustannusten nousuun. Osa lausunnonantajista katsoi, ettei terveyspalveluiden rajaamisella ole vaikutusta laittomasti maassa oleskeluun (s. 34).

Perusteluissa korostetaan vaikeutta arvioida ehdotettujen muutosten vaikutuksia, mutta arvioidaan siitä huolimatta muutosten heikentävän Suomen houkuttelevuutta maahan jäämisen kannalta tilanteessa, jossa henkilöllä ei ole oleskeluoikeutta (s. 19.). Oikeasuhtaisuusvaatimus edellyttää, että valittu keino on soveltuva asetetun tavoitteen edistämiseen. Vaatimus jää tässä tapauksessa nähdäkseni täyttymättä, tai se täyttyy enintään hyvin vajavaisesti. Sääntelyllä toisaalta rajoitettaisiin jokaiselle perustuslaissa turvattua oikeutta riittäviin terveyspalveluihin. En pidä ehdotettua sääntelyä näillä perusteilla oikeasuhtaisena tavoitteeseen enkä myöskään sääntelyn sisältämään perusoikeusrajoitukseen nähden.

Kansainväliset ihmisoikeussopimukset

Säätämisyjärjestysperusteluissa selostetaan esityksen kannalta merkityksellisiä ihmis-oikeuksia ja niitä koskevia valvontaelinten kannanottoja (s. 46–48, 50–52). Tärkeitä ovat tässä yhteydessä monet YK:n yleissopimukset, erityisesti *TSS-sopimus* mutta myös esimerkiksi *lapsen oikeuksien yleissopimus* ja *yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista*, joihin Suomi on sitoutunut. Sopimusten kansainvälisessä valvon-nassa on korostettu valtion velvollisuutta taata sopimuksissa tarkoitettut oikeudet ter-veyteen ja terveydenhuoltoon kaikille valtion lainkäyttöpiirissä oleville henkilöille ilman minkäänlaista, esimerkiksi oikeudelliseen statukseen tai dokumentaatioon perustuvaa, syrjintää. Vaatimus sisältyy myös Suomea koskeviin valvontaelinten johtopäätöksiin. Suomen 7. määräaikaisraporttia koskevissa päätelmissä *TSS-komitea* kehotti valtiota varmistamaan pääsyn ehkäiseviin, parantaviin ja lievittäviin terveystalveluihin jokai-selle henkilön oikeudellisesta statuksesta riippumatta. Jo aiemmin se oli ilmaissut huo-lensa sen johdosta, ettei ilman oleskeluoikeutta maassa oleskelevalla henkilöllä ollut oikeutta muuhun kuin kiireelliseen hoitoon, ja suositellut Suomea uudistamaan käy-täntönsä sellaiseksi, että myös laittomasti maassa oleskeleville henkilöille (‘irregular migrants’) turvataan pääsy kaikkiin välttämättömiin terveystalveluihin.²

Vastaavansisältöisenä tuoreena kannanottona voidaan viitata *Vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean* 26.8.2025 esittämiin päätelmiin vammaisoikeusyleissopimusta koskevan Suomen alustavan määräaikaisraportin johdosta. Komitea ilmaisi niissä huo-lensa aikeista rajoittaa laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien vammaisten henkilöiden, oikeuden terveystalveluihin koskemaan vain kiireellistä hoitoa. Muutoksella rajoitettaisiin sen mukaan oikeutta apuvälineisiin, kuntoutukseen ja vammaisuuteen liittyvään tukeen (‘access to assistive devices, rehabilitation and disability-related support’). Komitea suosittelee harkitse-maan ehdotusta uudelleen ja takamaan kaikille vammaisille henkilöille oikeuden sel-laisiin kiireettömiin terveystalveluihin, joihin myös apuvälineet, kuntoutus ja vammai-suuteen liittyvä tuki kuuluvat (kohdat 34 ja 35)³.

Ihmisoikeussopimuksiin sisältyy usein rajoituslauseke. Valtio voi rajoittaa esimerkiksi TSS-sopimuksessa tarkoitettuja oikeuksia ”laissa säädetyllä tavalla ja vain siinä laa-juudessa kuin se on sopusoinnussa oikeuksien luonteen kanssa sekä yksinomaan tar-koituksin edistää yleistä hyvinvointia demokraattisessa yhteiskunnassa” (4 art.). Tä-mä sisältää muun muassa vaatimuksen rajoituksen oikeasuhtaisuudesta tavoiteltuun päämäärään nähden: Jos tavoiteltu hyväksyttävä päämäärä voidaan saavuttaa usealla

² Ks. säätämisyjärjestysperustelut s. 47 ja 50 ja niillä viitattu taustaselvitys Oikeus terveyteen kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, erit. s. 6–18; TSS-komitean johtopäätökset Suomen 7. määräaikaisraportin johdosta (30.3.2021), kohta 42, ja TSS-komitean johtopäätökset Suo-men 6. määräaikaisraportin johdosta (17.12.2014), kohta 27. [https://um.fi/yk-n-voimassa-olevat-ihmisoikeussopimukset/-/asset_publisher/vcCt60yviDdt/content/taloudellisia-sosiaalisia-ja-sivistyksellisia-oikeuksia-koskeva-kansainvalinen-yleissopimus-1966/35732.]

³ https://um.fi/documents/35732/0/CRPD_C_FIN_CO_1.pdf/3e5cc80e-43c9-8ceb-919e-8ae1c166d746?t=1756899134170.

eri tavalla, on valittava se tapa, joka rajoittaa vähiten sopimuksessa vahvistettujen oikeuksien toteutumista. Rajoittamisesta koituvien hyötyjen on myös oltava rajoituksesta aiheutuvia haittoja suuremmat. (Perusteluissa viitattu taustamuistio s. 9 ja siinä viitattu TSS-komitean yleiskommentti nro 25). Vaatimuksen johdosta voidaan viitata edellä perustuslain 19 §:n 3 momentin kohdalla todettuun: Esityksen perusteluissa ei ole kyetty mielestäni riittävästi osoittamaan, että sääntelylle asetetut tavoitteet ovat saavutettavissa valitun keinon avulla. Rajoituksesta aiheutuvia hyötyjä ja haittoja ei ole perusteluissa juurikaan punnittu eikä osoitettu, että ensin mainitut olisivat jälkimmäisiä suuremmat.

Johtopäätöksenä totean, että ehdotetulla sääntelyllä puututtaisiin perustuslain 19 §:n 3 momentin jokaiselle turvaamaan oikeuteen saada riittävät terveyspalvelut. Esitettyjen perustelujen valossa en pidä sääntelyä oikeasuhtaisena sille asetettuun tavoitteeseen enkä myöskään sen sisältämää perusoikeusrajoituksen nähden. Ehdotus on vastaavasta syystä ongelmallinen myös TSS-sopimuksen, etenkin sopimuksen 2 ja 12 artiklojen, näkökulmasta.

Tampereella 16. syyskuuta 2025

Raija Huhtanen
julkisoikeuden professori (emerita)